

نېيىزىا ئىستىخارى

بۇرھەتكىرن

شىقان شىيخەمیرى

مۆھەممەت

نېيزا ئىستىخارى

بەرھەقكىن
شىقان شىخەمیرى

مۇھەممەت

www.mzgaft.com

بەرھەقىن: شىقان شىخەمیرى.

دېزاينا ناھەروكىن و بەرگى: سايىتىن مزگەفت.

ژ بەرھەمىن: سايىتىن مزگەفت www.mzgaft.com

پیشەکى

بسم الله، الحمد لله ، والصلوة والسلام على محمد رسول الله
 وعلى آله وصحبه ومن والاه، وبعد:

نینە تىشتكە هەبت خىرا دين و دنيا مە تىدا بىت ئىلا دينى مە
بەرى مە يى دايىيى، ونinin تىشتكە شەر و خرابىيا مە تىدا بىت ئىلا
 دينى مە ئەم يىبن زى هشيار كريين، چەند بچىك بىت يان مەزن
 بىت.

و ژوان كارىئن شەريعەتى بەرى مە دايىيى، و رىك و چاوانىيا وى بو
 مە دايىه ديار كرن، نقىيىزا ئىستىخارى يە، قىيىجا يا گرنگە د ۋى
 نامىلىكى دا چەند رونكرنه كىن گرنگ بىخىنە سەر بابەتتىن وى دا
 كۆ هەر كەسى ۋى نقىيىزى بکەت ب بەرچاڭ ropyونى و ب زانين
 وموڭم بکەت، ڙ خودى دخوازم ۋى كارى بخۇ بەھەزەمیرىت وبكەتە
 د تەرازىيىا خىرىيىن من و دەيىبابىيىن من دا، وەر خودى يە ل سەر
 ۋى چەندى خودان شىيان.

شىقان شىخەمیرى

1445 شەعبانى 24

2024 ئادارى 5

نقيّزا ئيستيخارى سوننه تەكە پىغەمبەرى ﷺ يا دانايى بۇ وى كەسى دقىتن (حەز بکەت) كارەكى بکەت، بەلى يىن دوو دل بىت تىيدا، تو نزانى ئەرى ئەف كارە يى باشە يان خرابە، بکەي يان نەكەي.

قىيغا چ ئەف كارە كريين و فروتن بىت، يان پىك ئىنانا هەۋىزىنىيەن بىت، خاندن بىت ل زانكويەكى... هەندىم دىن دەنەندا بە حسى نقيّزا ئيستيخارى كەين دگەل چەند رونكرنەكىن گۈنگ ل دۆر ئيستيخارى:

- 1- پىناسا وى.
- 2- حوكمى وى.
- 3- حىكمەت ژ دروستبۇونا وى.
- 4- ئەگەرى وى.
- 5- دى كەنگى نقيّزا ئيستيخارى كەى؟
- 6- داخوازا شىرەتى ژ بەرى ئيستيخارى
- 7- دى چ د نقيّزا ئيستيخارى دا خويىنى؟
- 8- دى كەنگى دوعا كەى؟
- 9- هندهك پرسىن گرىدai ب نقيّزا ئيستيخارى ۋە.

پیناسا وی :

ئیستیخاره دزمانى عەرەبى دا: طَلَبُ الْخِيرَةِ فِي الشَّيْءِ.

ئانکو: تو داخوازا هەلبزارتنى بکەی د تىشته کى دا.

دېیزىن: داخوازا هەلبزارتنى ژ خودى بکە، دى بۆتە هەلبزىرت.

د زاراچى دا: دا خازا هەلبزارتنى يە، ئانکو: داخوازىرنا وى چەندى
ھەلبزارتى چىتىر ل دەق خودايى مەزن، ب نقىزىرنى، يان وى
دوعايا د نقىزى ئىستىخارى دا هاتى.

حوكمن وى:

حوكمى ئىستىخارى، زانا ھەمى ئىك دەنگن ل سەر ھندى كۆ
ئىستىخاره سوننەتە، وېھلگە ل سەر دروستىيا وى، فەرمۇودا
پىغەمبەريه ﷺ ئەوا كۆ د سەھىحا بوخارى دا هاتى ژ فەرمۇودا
جابرى كورى عەبدللايى خودى ژى پازى بىت دېیزىت : ((كَانَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْلَمُنَا الْاسْتَخَارَةُ فِي الْأُمُورِ كُلُّهَا
كَمَا يُعْلَمُنَا السُّوْرَةُ مِنْ الْقُرْآنِ يَقُولُ : إِذَا هَمَ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلِيَرْكَعْ
رَكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ لِيَقُلْ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ،
وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا
أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ
هَذَا الْأَمْرُ حَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ : عَاجِلٍ

أَمْرِي وَأَجْلِهِ، فَاقْدِرُهُ لِي وَيَسِّرُهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، اللَّهُمَّ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ: عَاجِلٌ أَمْرِي وَأَجْلِهِ، فَاصْرُفْهُ عَنِّي وَاصْرُفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ ارْضُنِي بِهِ . وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ)) رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي مَوَاضِعِ مِنْ صَحِيقِهِ (1166) وَفِي بَعْضِهَا ثُمَّ رَضَنِي بِهِ.

ئانکو: (قَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا): جابری کورى عبد الله ى خودى ژ وى وبابى وى رازىبىت دېيىزىت: (كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا الْاسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلُّهَا) پېيغەمبەرى خودى صلى الله عليه وسلم ئىستىخارە د ھەمى شۆلا دا نىشا مە ددا، و ئىستىخارە: داخوازا ياخىتىرە (كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ) وەسا نىشا مە ددا وەكى سوورەتكە كا قورئانى نىشا مە ددا، يَقُولُ: (إِنَّا هَمْ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ) دىگۈت: ئەگەر ئىك ژ ھەوھۇ ۋىلا شولەكى بىكت (كۆ زوان شولا بىت يىت چ ژى نەزانىت كانى يى باشە يان نە، و نەقىزَا ئىستىخارى ناھىيە كرن بو كرنا عىبادەتا بەلكو دوى تىشتى دا يى تە نەزانى كا خىرا تە تىدا يە يان نە). (فَلَيْرَكْعَ رَكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ) بلا دو رکاعەتا بىكت، نە نەقىزَا فەرض بىت، (ثُمَّ لَيُقْلِلُ): پاشى بلا بىتىزىت: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ) خودايى من ئەز داخوازى ژ تە دىكەم ب وى علمى تەھەى تو ھارىكارىبىا من بىكت (وَأَسْتَقْدِرُكَ) و ئەز ژ ژ تە

دخوازم تو شیبیانه کا وہسا بدھیه من کو ئه ز بشیم وی کاری بکھم (بِقُدْرَتِكَ) هاریکاریا من بکھ ب قورهت و شیبیانیت خو (وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ) و فهضل و کهره میت ته بیت مه زن ڙ ته دخوازم، (فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ) ڙ بھرکو تو دشیئی و ئه ز نه بشیم (وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ) و تو دزانی و ئه ز نزانم، (وَأَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ) و تو ب بھرفرهی تشتیت نه بھرچاڻ دزانی ، (اللَّهُمَّ) خودایی من (إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ) ئه گھر تو دزانی (أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ) ئه ڦولا ھه (- وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ -) - و دی به حسین ھه وجہ بیا خو کهت - (خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي) چیتریت بو دینی من و ڇیارا من و دویماھیکا ڦولا من (- أَوْ قَالَ: عَاجِلٌهُ وَأَجِلٌهُ -) یان ڙی گوتی: هیشتا زوی یان پاشی (فَاقْدِرُهُ لِي) تو ب رزقی من بکھ (وَيَسِّرْهُ لِي) و بو من سه ھلبکه (ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ) و پاشی بھر کھتی بو من بیخی، (وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ) و ئه گھر تو دزانی (أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي) ئه ڦولا ھه یا خرابه بو من (فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي) د دینی من دا، و د ڇیارا من دا، و د دویماھیکا شوولی من دا (- أَوْ قَالَ: عَاجِلٌهُ وَأَجِلٌهُ -) یان ڙی گوتی: هیشتا زوی یان پاشی (فَاصْرِفْهُ عَنِّي) وی تشتی ڙ من بدھ پاش (وَاصْرِفْنِي عَنْهُ) و من ڙی ڙی بدھ پاش (وَاقْدِرْ لِي الْحَيْرَ حَيْثُ كَانَ) و خیری ب رزقی من بکھ، ل ھه جھه کی ھه بیت، (ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ) و پاشی من پئ رازی بکھ.

حیکمەت ژ دروستبۇونا وى:

بېگۆمان حیکمەت ژ دروستبۇونا نقىيىزا ئىستىخارى ئەوه تو كارىن خۆ راھەستى خودى دكەى، و دەركەفتەن ژ هيىز و شىيانىن خۆ، وپەنا بىرنا دەف خودايى مەزن، بۆ كومكىدا دناقبەرا خىرا دنيا و ئاخىرەتى دا.

و ئەقە پىيدىقى ب ھندى دكەت دەركەھى مەلكى (شاھى) بقوتى، و چ تشت مفای ناگەھىنن وەكى نقىيىزى و دوعايان، چونكى مەزن دانانا خودى يَا تىدا، و مەدح و پەسنىن وى يىن تىدا، و خۆشكاندىنا بەندەرى ب گۆتن و كاودان و سەروبەر و دەستودار يىن تىدا هەى، پاشى پىشتى ئىستىخارى دى رابىت وى ئەنجام دەت يَا كۆدلەن وى ل سەر ئارام وپىخۆش.

ئەڭمەرى وى:

ئەگەر ئەنلىكىن كۆ نقىيىزا ئىستىخارى بۆ دەھىتە كرن، هەر چار مەزھەب ئىك دەنگن ل سەر ھندى كۆ نقىيىزا ئىستىخارى دەھىتە كرن د وان كاران دا يىن كۆ بەندە نزانىت يَا دروست تىدا كىيىزكە، و ھندى ئەو كارىن خىر و شەرى وان ديار و ئاشكرا وەكى پەرسىتنا ب ھەمى جۆران ۋە، وكارىن خىرى، وخرابكارى و گۆنەھ و تاوانان چ ھەوجەى ھندى ناكەت تو نقىيىزا ئىستىخارى بۆ بکەى

(ئانکو: ناچىبىت تو ئىستىخارى بkehى بؤ هندى كا تو دى نقىزى
كهى يان نه، يان دى روزيا گرى يان نه، مەيى قەخۆم يان نه، دزىيى
بkehى يان نه، كۆشتىنى بkehى يان نه ..هتد) ئە و تى نەبىت بؤ
دياركىدا دەمى بىت وەكى حەجى بؤ نموونە دەقى سالى دا، ژېھر
ھەبۈونا دۆزمەنەكى يان فېتنەيەكى، يان ژېھر ھەقىيەتىيى
(ھەۋالىن سەفەرى)، كا ھەقىيەتىيا فلان كەسى بkehى بىت يان نه؟

ئانکو: بقى چەندى بؤ مە ديار دبىت ئىستىخارى چ جەن خۆ
ورامانا خۆ نىنە د كارىن واجب و حەرام و مەكرۇھ دا، بەلكۆ جەن
وئى دكارىن سوننەت و حەلال و دروست دايى، هەتا دەمى د
سوننەتى ژى دا بىت تو ئىستىخارى ناكهى د ھەبۈون و بنىياتى
سوننەتى چونكى ژ مە داخوازكىريه ئەم بkehىن، بەلى ئەگەر
ھەقدۈزى دناقىبەرا واندا ھەبىت دروستە، بؤ نموونە دوو يان پتر ژ
كارىن سوننەت كەتنە بەرتە دى ئىستىخارى كهى كا ژ كىزكىن
دەست پىپكەى، يان كىزكىن بkehى و يىن دىتە بەھىلى.

بەلى بؤ كارىن دروست (مباح) دى ئىستىخارى بؤ بنىياتى وئى
كەى، كا ۋى كارى بkehى يان ب ئىكجارى نەكەم.

دی گمنگی نقیّزا ئیستیخارى کەمی؟

يا گونجاي ئەو دەمى كەسەكى بقىت نقىّزا ئیستیخارى بکەت ئەو يىن ۋالا بىت ڙ مژيلاھيا و هش وبىرىن وى د ئارام بن، ھېشتا بەرەف وى كارى دەستنىشاكرى ۋە مۆكم نەبووى،

زېھر گۇتنا پىيغەمبەرى ﷺ د فەرمۇدى دا دەمى دېيىزىت : "إِذَا هَمَّ ئانکو: ئەگەر ئىك ڙ ھەوھە كەر دلى خۆ.

ئاماژەيە ب ھندى كۆ ئیستیخارە ھنگى دەپىتە دەمى ئىكەم جار ئەو كارە دەپىتە سەر دلى مروقى، قىيىجا دى ب بەرەكەتا نقىّىزى و دوعاييان يا خىر و چاك بۆ وى ديار بىت، بەرۋاقازى ھندى ئەگەر ل سەر وى كارى مۆكم بۇو ودلى وى ل سەر جىڭىر بۇو، و قىيان وحەزا وى كەتە سەر، ھنگى دى بەرەف قىيان ومهىلى چىت، قىيىجا ترېس يا ھەى كۆ يا دروست بۆ ديار نەبىت ولى بەرزە بىت، ڙ بەر مەيل و قىيانا ل سەر وى چەندا دلى وى بۆ مۆكم بۇوى، ودبىت مەرەم ڙ پەيىقا "إِذَا هَمَّ" دل بىن و مۆكم كرنا دلى بىت (عەزىمە بىت)، چونكى ئەو تشتىن دلى دا وەك ھزر وخەيال جىڭىر نابن، و بەردهوا م نابىت ل سەر وى تشتى نەبىت يىن مەرەما ئەنجامدا نا وى ھەى بىن كۆ حەز وقىيان بۆ ھەبىت.

بەلى ئەگەر نقىزىا ئىستىخارى بۇ ھزر و خەيالەكى بىكەت، دى ئىستىخارى بۇ ھەر تىشىتەكى يى كۆچ بەهابىي خۆ نەبىت ژى دى كەى، ودى دەمىن خۆ بەرزە كەى بېنى چەندى.

داخوازا شىرەتىن ژ بەرى ئىستىخارى:

مرۆف داخوازا شىرەتكەرنى و شىيۇرمەندىيى ژبەرى ئەنجامدانا ئىستىخارى بىكەت، (الاستشارة قبل الاستخارة).

ئىمامى نەوهۇ خودى دلوۋانىيى پى بېت دېيىزىت : (يُسْتَحِبُّ أَنْ يَسْتَشِيرَ قَبْلَ الْاسْتِخَارَةِ مَنْ يَعْلَمُ مِنْ حَالِهِ التَّصِيقَةَ وَالشَّفَقَةَ وَالْخِبْرَةَ، وَيَثْقُ بِدِينِهِ وَمَعْرِفَتِهِ).

ئانکو: يَا باشتر ئەوه مرۆف داخوازا شىرەتكەرنى و شىيۇرمەندىيى بىكەت ژۇى كەسى ژى دەھىتە زانىن كۆ ئەھلى شىرەت دلوۋانىيى و وشارەزايىيى يە، وته باوهەرى ھەبىت ب دىنى وى و زانىنا وى، ژبەرى ئەنجامدانا ئىستىخارى.

خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿وَشَاوِرُهُمْ فِي الْأَمْرِ﴾ مشىورەتا وان بکە دشۆلى دا ﴿فَإِذَا عَزَمْتَ﴾ قىيىجا ئەگەر مجد و مۆكم بۇوى ﴿فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ خۆ ب ھىلە ب ھىقىيا خۆدى ۋە.

وئهگەر مرۆقى مشیورەت كرد وى كارى دا، وپرسىيار كر، وبۇ مرۆق ديار بۇو كۆ به رېزەندى د وى چەندى دايىھ، دى داخوازا هەلبىزارتىنى و ئىستىخارى ژ خودى كەت دەنلىقى دا.

و زانايى مەزن (ابن حجر الھيئمی) دېيىزىت: (حَتَّى عِنْدَ الْمُعَارِضِ أَيْ تَقْدُمِ الْاسْتِشَارَةِ) لآنَ الطَّمَانِيَّةَ إِلَى قَوْلِ الْمُسْتَشَارِ أَقْوَى مِنْهَا إِلَى النَّفْسِ لِغَلَبَةِ حُظُوظِهَا وَفَسَادِ حَوَاطِرِهَا . وَأَمَّا لَوْ كَانَتْ نَفْسُهُ مُطْمَئِنَّةً صَادِقَةً إِرَادَتَهَا مُتَخَلِّيَّةً عَنْ حُظُوظِهَا، قَدَّمَ الْاسْتِخَارَةَ).

ئانکو: هەتا لدهمىن ھەقدىزىي ژى كۆ پېشىئىخىستنا شىورىيى يە، چونكى ئارامى بۇ گۆتنا شىرىھەتكارى بەھىزترە ونىزىكتىرە بۇ نەفسى ژېھر زالبۇونا قىيانا وى و خرابىيا ھزرىن وى، بەلىن ئەگەر نەفسا وى يَا ئارام و راستىگو بىت و خۆ ژ قىيان و حەزىن وى ۋالا كربىت، دى ئىستىخارى پېش ئېخىت.

وهكى ھاتىھ گۆتن ژ كىسى ئىبن تەيمىھى خودى دلوغانىيى پىن بېھت دېيىزىت: (وَمَا نَدِمَ مَنِ اسْتَخَارَ الْخَالِقَ، وَتَثَبَّتَ فِي أَمْرِهِ) و ئەو كەسى ئىستىخارى ژ خالقى بکەت، و مشیورەتا مەخلۇوقىت خودان ئىمان بکەت، و بىنەجەبىت د شۆلا خۆ دا.

زېره گوتنا خودايى بلند: ﴿وَشَاوِرُهُمْ فِي الْأَمْرِ﴾ مشيوره تا وان بکه دشولى دا (فإِنَّا عَزَّمْتَ) قىجا ئەگەر مجد بۇوى ﴿فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ خۆ ب ھىلە ب هيقيا خۆدى چە.

وقەتادە خودى دلوغانىي پى ببەت دېيىزىت: (ما تشاور قوم يېتغون وجه الله إلا هُدُوا لِأَرْشِدِ أَمْرِهِمْ) الكلم الطيب لابن تيمية، ص..(71) ئانکو: نىنە هندهك مروقق مشيوره تى بکەن و مەرەما وان وەجهى خودى بىت ئىلا ئە و دى راستەرى بن بۇ ياز ھەمىي چىزىر.

دە چە نقىزى ئىستىخارى دا خويىنى؟

دەربارەي خاندنا د نقىزى ئىستىخارى دا سى بۆچۈون بىيىن ھەين: بۆچۈونا ئىكىن: حەنەفى و مالكى و شافعى دېيىزىن: يا باشتەرە (موستەحەبە) د رکاعەتا ئىكىن دا پاشتى خاندنا فاتىحى ئە و سورەتا ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾، و د ياخو دووئى دا ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ بخويىنیت.

و ئىمامى نەوهۇ خودى دلوغانىي پى ببەت ھۆكار و ئەگەرەكى بۆ ۋىنى چەندى دئىنت و دېيىزىت: (نَاسَبَ الْإِتْيَانُ بِهِمَا فِي صَلَةِ يُرَادُ مِنْهَا إِحْلَاصُ الرَّغْبَةِ وَصِدْقُ التَّقْوِيْضِ وَإِظْهَارُ الْعَجْزِ، وَأَجَازُوا أَنْ يُرَادَ عَلَيْهِمَا مَا وَقَعَ فِيهِ ذِكْرُ الْخِيْرَةِ مِنْ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ).

ئانکو: خاندنا وان هەردوو سۆرەتان يا گۈنجايىه د وى نقىزى دا يا كۆ زى دقىتن دلسۆزىا قىيانى و راستىيا راسپاردىنى و ئاشكاركىدا بىچىنە بۇونى ديار بىكت، ويى دروست كريين وى چەندى زى لى زىدە كەن ئە و ئايەتىن بە حسىنە لېڭىزلىنى تىدا هاتى ژ قورئانا پىرۆز.

بۆچوونا دووئى: و هندەك ژ سەلەمان ب باش دېيىن كۆ د نقىزا ئىستىخارى دا پشتى خاندنا پشتى فاتىحى د رکاعەتا ئىكى دا ئى گۆتنا خودى بخويىت: ﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا ثُكُنْ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِمُونَ . وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ [القصص: 68-70]

و د يا رکاعەتا دوویدا قى گۆتنا خودى بخويىت: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٌ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا﴾ [الاحزاب: 36]

بۆچوونا سىيىن: هندى حەنبەلىنە و هندەك ژ فقەزانان چ نە گۆتىنە دەربارە خاندىن تىشىتە كى دەست نىشانكى د نقىزا ئىستىخارى دا.

دې ڪمنگى دوعا ڪمی؟

دهرباره ڦي جهئ دوعايان د نقیڙا ئیستیخارى دا:

حنه فى ومالکى وشافعى، وحنه نبه لى دبیژن: دوعاکرن دكه ٿيته پشتى نقیڙى (پشتى سلاف دانى)، وئه ڦه ئه وا په سهند دگه ل وئ چهنداد فهرموودا پيرۆزدا هاتى ڙ كيسى پيغه مبه رى خودى وَسْلَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

أنظر الموسوعة الفقهية ج 3 ص 241

شیخى ئیسلامى ئبن تهيمىه دبیژيت: (مسالله في دعاء الاستخاراة، هل يدعوه في الصلاة؟ أم بعد السلام؟ الجواب: يجوز الدعاء في صلاة الاستخاراة، وغيرها: قبل السلام، وبعده، والدعاء قبل السلام أفضل؛ فإن النبي صلى الله عليه وسلم أكثر دعائه قبل السلام، والمصللي قبل السلام لم ينصرف، فهذا أحسن، والله تعالى أعلم..) الفتاوي الكبرى، لشيخ الاسلام ج 2 ص 265

ئانکو: بابه ته ک د دوعايا ئیستیخارى دا، ئه رى دې دنقیڙى دا دوعا کهت؟ یان پشتى سلاقدانى؟

بهرسق: دوعاکرن دروسته د نقیڙا ئیستیخارى و غهيرى وئ دا ڙى، ڙبه رى سلاقدانى و پشتى سلاقدانى، و دوعاکرن ڙبه رى سلاقدانى باشتره، چونکي پتريا دوعاين پيغه مبه رى وَسْلَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ڙبه رى

سالقدانی بون، ونقيزخوين ژبه‌ری سلاقى هىشتا يى حازره
ونه چوویه لهوا ئەقە چىتەرە.

هندەك پرسىن گرىدای ب نقىزلا ئىستىخارى ۋە:

1- ئەرى د شەريعەتىدا تىشتكەن ئەتىيە سەبارەت هندى كۆ ئەم
تىشتكەن د خموى دا بىينىن، پىشىنى نقىزلا ئىستىخارى؟

نه خىر، چ تىشتنى بقى رەنگى نەھاتىيە قەگۇھاستن نە ب نەرى و نە
ب ئەرى (لا بالنفي ولا بالإنذارات) كۆ ئىللا مروقق پىشىنى نقىزلا
ئىستىخارى خەونى بىيىت.

و راما نا قى چەندى ئەقە كۆ دېيت تو تىشتكەن د خەونا خۆ دا
بىيىنى بەرى تە بىدەتە وى ياخىرا تە تىدا، و تە بۆ هندى ئاراستە
بىكەت، و دېيت تو چ خەونا نەبىيىت.

و دېيت هەلبىزارتىن بۆ تە ژ دەف خودى مەزن بەھىت ب رېيکەكى ژ
رېيکا، وەكى: مشىورەت و شىرەتا مروققەكى چاك، يان ئارامى و پىن
خوش بون ل سەر وى كارى تە دەقىت پى رابىت، يان ژ بلى ۋان
رېيکا ژى.

۲- ئەرى ئەقە هندى ناگەھىنىت كۆ ئەم خەلەت نقىزى ئىستىخارى دەكەين؟

نەخىر! ئەگەر تە دەستنۇقىز شوپىشت، و تە دوو رکاعەت نقىزى كرن، و تە پىشى هنگى دوعا يَا ئىستىخارى يَا بەرنىاس گۆت، ئەقە تە يَا پىيدىقلى سەر خۆ كر، و شىرەتنى ژ دەوروبەرى خۆ ژى بخازە د وى كارى تە ئىنەت پى ئىنای، پاشى پىشى ئىستىخارى و ئىستىشارى خۆ موكم بکە ل سەر وى چەندى نىزىك بۆ دلى تە، و ب ئانەھىا خودى دى سەرفرازىي و ھارىكارىيى بىنى، د سەركەفتنا وى كارى تو پى رابۇوى تە مەرەم پى ھەى، يان كېم بۇونا خۆسارەتى و زورەرى و تەنگاڭىيى د وى كارى دا، يان رازىبۈون ب قەزايا خودى د ۋى چەندى دا.

۳- ئەرى ئەم كەنگى و د چ دەمىن دا ۋى نقىزى بکەم؟

ئەو كەسى دەقىت نقىزى ئىستىخارى بکەت، يى بکە يفا خۆ يە د چ دەمەكى دا ژ دەمىن شەقى، وە رەۋەسا ھەمى دەمىن رۇزى ژېلى دەمىن ھەلاتنا رۇزى، و دەمىن رۇز ل نىقا عەسمانى، و دەمىن رۇزئاڭا بۇونى پىشى نقىزىن سېپىدە و ئىتاران، ئانكۇ: ئەو ھەرسى دەمىن نەھىا مە تىدا ھاتىيە كرن ژ نقىزى كرنا د وان دەماندا.

- ۴- ئەرى ئەقە هندى ناگەھىنىت كۆ دەمەن وى د رۇزى دا يىن
بەرەنگە؟

نەخىر بەروقاژى، وەخت گەلەكىن بەرفەرە. بەلكۆ گەلەك ژخەلکى
نەزانىن كۆ بو مەرۆقى ھەيە ئەو نقىزىا ئىستىخارى بىكەت پاشتى
ھەمى دوو رکاعەتىن ژ بەرى و پاشتى ھەر پىينج نقىزىن فەرز.

- ۵- ئەقە هندى دگەھىنىت كۆ مەرۆق يىن پىڭىر نىنە ب كرنا دوو
رکاعەتىن تايىمەت ب ئىستىخارى ۋە؟

نەخىر، نەخىر نە يىن پىڭىر، بەلكو پاشتى تو ھەردەوو رکاعەتىن
سوننەتىن ژبەرى نقىزىا سېپىدى دەھى، يان يىن ژبەرى و پاشتى
نيقىرو، يان يىن ژبەرى ئېڭارى، يان يىن ژبەرى و پاشتى مەغىەب،
يان يىن ژبەرى و پاشتى عەيشا، تو داشىيى پاشتى كرنا ۋان دوو
رکاعەتان دەستىن خۆ بلند بىكەى و دوعا يىا ئىستىخارى بخويىنى.

- ۶- ئەرى ئەز كەنگى دوعايىن بىزىم، دنقىزى دا يان پاشتى نقىزى؟
دوعايى پاشتى سلاقدانى ژ نقىزى بىزە، ئەگەر تە ھەردەوو رکاعەت
كرن، وته سلاق ۋەدا، پاشتى ھنگى ئېكسەر دوعايى بىزە.

- ۷- ئەرى ئەگەر ئەز ئاپام نەبۈوم، و بەردەوام بۈون د دوولىن دا،
ئەرى ئەز دشىم ئىستىخارى دووبارە بىمم؟

بەلى، ج تىدا نىنە، وەندى تو حەز بىكەى تو داشىيى دووبارە بىكەى.

8- دوعایا ئیستیخارى کیزکە؟

دوعایا ئیستیخارى ئەقەيە و ل وى جەن دبىيژيت: (ثم تسمیه بعینە) دى ل ويئرى شول وكارى و پىدىقىاتيا خۇ بىيژى.

اللهم إني أستخبارك بعلمك، وأستقررك بقدرتك، وأسألك من فضلك؛ فإنك تقدر ولا أقدر، وتعلم ولا أعلم، وأنت علام الغيب.

اللهم فإن كنت تعلم هذا الأمرـ ثم تسميه بعینەـ خيراً لي في عاجل أمرى واجله، فاقدره لي، ويسره لي، ثم بارك لي فيه.

اللهم وإن كنت تعلم أنه شر لي في ديني ومعاشي وعاقبة أمرى، فاصرفنى عنه، واقدر لي الخير حيث كان ثم رضنى به.

9- ئورى سورەتىن تايىمت ھەنە د هەردوو رکاعەتانا باھىنە خاندن پىشى فاتىحى؟

بەلىن يى باشتى ئەوه د رکاعەتا ئىكىن دا پىشى فاتىحى سورەتا "الكافرون" بخوينى، و د يى دووئى دا سورەتا "الإخلاص".

10- ئەرىٽ ھندەك تىشت ھمنە مىرۇش نەشىت ئىستىخارى بۆ بىكەت؟

بەلىن، يىن ھەين: ئىستىخارە بىتنى بۆ كارىن دروست و مباح دەھىتە كىرن، و بۆ كارىن واجب و فەرز و حەرام و مەكرۇھ ناھىتە كىرن.

ناچىبىت ئېك ئىستىخارى بىكەت كا دىزىي بىكەت يان نە؟

نىقىزى سپىيدى بىكەم يان نە؟

دلىن دەيىبابا بەھىلەم يان نە؟

ئىن و مىرەكى ژىكە بىكەم يان نە؟

ئەرى بۆ ئەزمۇونا قوبىايى (غشى) بىكەم يان نە؟

وى كارى بىكەم يى خودى و پىغەمبەرى وى ﷺ يان نە؟

بىيگۈمان تىشتى هۆسا يى دروست نىنە ورېك پى نەھاتىه دان.

بىكەتى: ئىستىخارە بىتنى دكارىن خىرى دايىه ، و ئىستىخارە د گونەھى دا چىنابىت.

11- ئەرى دىرسىتە ئىيستىخارى بۇ گارەكىن بىكمىم كۆ گەلەكىن بېپىكە يان بەرنەكەفتىيە؟

بەلىن دروستە د ھەمى كارىن مباح و دروست دا ئىيستىخارى بىكەى، بىتنى وەكى مە زېھرى نوكە ژى گوتى خۆ ژ ھەرامى و واجبى و مەكرۇھى بىدە پاش، وەكى دى ھەر تىشتى ھەبىت ئىيستىخارى بۇ بکە، مەزن بىت يان بچىك، ب قەدر بىت يان بەرنەكەفتى.

12- ئەرى دروستە كەسمەك ژ پىش كەسمەك دېقە ئىيستىخارى بىكتە؟

يا پىتر نىزىك و بەرچاڭ نە يَا دروستە، وەكى ژ بەلگەيى فەرمۇدى دىيار دېبىت.

بەلىن ئەگەر كەسەكى ئەنجام دا چ تىدا نىنە، ب ئانەھىا خودى وەكى هىندهك ژ ئەھلى زانىنى فەتوا پى داي،

13- ھىندهك ژ ھەقال و خۇشتەقىييان ژ من دخوازن كۆ نەقىزا ئىيستىخارى ژ پىش وانقە بىكمىم، ئەرى ئەقە دروستە؟

بەلىن دروستە، و د بىنات دا دەقىت ھەر كەسەك ژ پىش خۆقە ئىيستىخارى بکەت.

بەلىن هندهك ژ پىشەوايان نويىنهراتى يا دروست كرى ژ پىش يىن دېقە د ئىستىخارى دا، ژ گۆتنا پىغەمبەرى عَزِيزُ اللَّهِ وَبِرِّهِ وەردگەن دەمى دېيىزىت: "من استطاع منكم أن ينفع أخيه فلينفعه".

ئانكۇ: هە كەسى ژ هەوھە بشىت مفای ل برايى خۆ بکەت، بلا مفای لى بکەت.

14- ئەرى دروستە بەرددەۋام قوتابىن ئىستىخارى بۆ كارىن خۆ بکەت؟

بەلىن دروستە، ويا گۆنجايى و گرنگ بۆتە ئەى داخوازكەرى زانىنى تو ئىستىخارى بۆ هەر كارەكى بکەى يىن تە ئىنيهتا ئەنچامداانا وى هەبىت، چونكى ژ بەختە وەرييما بەندەبىيە ئەو داخوازا هەلبىزارتنى و ئىستىخارى ژ خودى بکەت، و ژ بەختىپشىا وىبىيە ئەو ۋى چەندى بھېلىت، و چونكى د ئىستىخارى دا دېقچوونا پىغەمبەرى عَزِيزُ اللَّهِ وَبِرِّهِ يا تىدا، و خواستنا بەرەكەتى يە ب ۋى دوعايى، و دۆعاكىرنە ژ خودى مەزن و زقراىدىن و ھىلانا كارا ب ھىقىيا خودى ۋە عزوجل.

قىيجا گەلهك گرنگە بۆ داخوازكەرى زانىنى ئەو بەرددەۋام د كارىن خودا ئىستىخارى و ئىستىشارى بکەت، و مفای ژ سەربورىن كەسىن ژ بەرى خۆ ببىنى، و بەرددەۋام ھزر و بۆچۈونىت خۆ دانە

دجهن تاقیکرنی و ئەزمۇونى دا، ب ھشیارى و سەرخویى
رەفتارى بکە.

15- ئەرى دروسته دوعايا ئىستىظارى ل سەر گاغەزى بنقىسىم و بخويىنم، يان ل سەر موبايلىنى؟

بىڭۆمان يا باشتىر ئەوه د نقىزى دا مرۆڤ خۆ ب چ تىشتى ۋە مېزىل
نەكەت، و ژېھر بکەت دى باشتىر بىت، بەلى ئەگەر مرۆڤى نەشىا
ژېھر بکەت دروسته مرۆڤ ل سەر وەرەقى بخويىنت، وەكى پىقانەك
ل سەر گۆتنا ھەردوو مەزھەبىن شافعى و حەنبەلى كۆل دەھەن دەھەن
دروسته تو دنقىزى دا ل سەر قورئانى بخويىنى.

والله اعلم

ھندەك گۆتنىن زانايان دەربارەي ئىستىظارى دا:

1- ئىن قەيم دېيىزىت: پىغەمبەرى خودى ئۈمىمەتا خۆ قەرەبىو
كر بقى دۆعایى ژ وى چەندى ئەھلى جاھليەتى ل سەر ژ فرەندىنا
بالندەيان، و ھاقىتىنا طالع و نەسيبى... زاد المعاد... (2/443)

2- الشاه ولی الله الدھلوی دېيىزىت: ئەگەر ئەھلى جاھليەتى
تىشتەك ۋىيەتلىك چەندى يان ھەۋىنى يان كريپ و فروتنى، دا
طالع و نەسيبى ھاقىن، ۋىچا پىغەمبەرى ئۈمىمەتا نەھى كر ژ ۋىچى
چەندى، چونكى چ ئەصل و بىنیات بۇ نىنە پشت بەستىنى ل سەر

بکهت، بـهـلـکـوـرـیـکـهـ فـتـنـهـ کـاـ خـوـرـیـیـهـ، وـئـهـ قـهـ درـهـ وـکـرـنـهـ ژـ کـیـسـیـ خـودـیـ
عـزـوـجـلـ دـهـمـیـ دـگـوـتـ: خـوـدـایـیـ منـ فـهـرـمـانـ لـ منـ کـرـ، يـاـنـ خـوـدـایـیـ
منـ نـهـ هـیـاـ منـ کـرـ.

قـیـجـاـ بـوـ وـاـنـ قـمـرـهـ بـوـوـ کـرـ بـ قـیـ نـیـسـتـیـخـارـیـ...

وـهـ رـوـهـ سـاـ دـبـیـزـیـتـ: (وـعـنـدـیـ أـنـ إـكـثـارـ الـاسـتـخـارـةـ فـیـ الـأـمـوـرـ تـرـیـاـقـ)
مـحـرـبـ؛ لـتـحـصـیـلـ شـبـهـ الـمـلـائـکـةـ، وـضـبـطـ النـبـیـ صـلـیـ اللـهـ عـلـیـهـ
وـسـلـمـ آـدـابـهاـ وـدـعـاءـهاـ، فـشـرـعـ الرـکـعـتـیـنـ...) حـجـةـ اللـهـ الـبـالـغـةـ (2/453)، (454)..

ئـانـکـوـ: لـ دـهـفـ مـنـ گـهـلـهـ کـرـنـاـ نـیـسـتـیـخـارـیـ دـ کـارـانـ دـاـ، دـمـرـمـانـهـ کـنـ
تاـقـیـکـرـیـهـ، بـوـ دـهـسـتـقـهـ ئـینـانـاـ وـهـکـیـ مـهـلـائـیـکـهـتـاـ، وـ پـیـغـهـ مـبـهـرـیـ
ئـادـابـ وـ دـوـعـایـیـنـ وـئـیـیـنـ مـوـکـمـ کـرـینـ، قـیـجـاـ دـوـوـ رـکـاعـهـتـ بـیـنـ
داـنـایـنـ...

3- ئـبـنـ ئـهـبـیـ جـهـمـرـ بـهـ حـسـ دـکـهـتـ ژـ کـیـسـیـ ئـهـهـلـیـ زـانـیـنـیـ دـبـیـزـنـ:
هـرـ کـهـسـیـ نـیـسـتـیـخـارـیـ دـ تـشـتـهـ کـنـ دـاـ بـکـهـتـ، وـ بـوـ وـیـ قـهـزـایـهـکـ
بـهـیـتـهـ بـهـرـسـینـگـیـ وـیـ، وـئـهـ وـ پـیـ رـازـیـ نـهـبـیـتـ، ئـهـقـهـ لـ دـهـفـ وـانـ ژـ
گـونـهـهـیـنـ مـهـزـنـهـ بـیـنـ کـوـ پـیـدـقـیـهـ تـهـ وـبـیـ ژـیـ بـکـهـتـ وـ خـوـ ژـیـ بـدـهـتـهـ
پـاشـ، چـونـکـیـ ئـهـقـهـ ژـ بـیـ تـوـرـهـیـیـ یـهـ... بـهـجـةـ النـفـوـسـ.) (90/2)

4- شـیـخـیـ نـیـسـلـامـیـ دـبـیـزـیـتـ ژـ وـیـ چـهـنـدـاـ ئـبـنـ قـهـیـمـیـ ژـیـ
گـوـهـلـیـبـوـوـیـ خـودـیـ دـلـوـقـانـیـ بـ هـرـدـوـوـیـانـ بـبـهـتـ: ئـهـگـهـرـ تـهـ

شرينى و پىخوش بۇون و سينگ فرهى د دلى خودا نه دىت، دلى خۆ گۆنەھبار بىكە، چونكى خودى تەعالا يى سوپاسگۈزارە، ئانكۇ: ئىليلە دى پاداشتى كاركەرى دەتى ل سەر كارى وى د دونيابىي دا ژ شرينييەكى كو دى دلى خودا بىنت و هىزى دەتى، و سينگ فرهىبىي و چاڭ رۇونىيە دەتى.. مدارج السالكين.(2/68)

5- ھندەك ژ مرۆقىن حەكىم و عاقلمەند دېيىژن:

من أعطى أربعًا لم يمنع أربعًا:

- 1- من أعطى الشكر لم يمنع المزيد.
- 2- ومن أعطى التوبة لم يمنع من القبول.
- 3- ومن أعطى الاستخارة لم يمنع الخيرة.
- 4- ومن أعطى المشورة لم يمنع من الصواب. انظر: إحياء علوم الدين (1/213).

ئانكۇ: يى چار تشت ب وى بھىتە دان ئەو ناهىتە بى بهرگرن ژ چار تشتان:

- يى سوپاسى و شوکر پى بھىتە دان، ئەو ناهىتە بى بهرگرن ژ زىدە بۇونى.
- و يى تەوبە پى بھىتە دان، ئەو ناهىتە بى بهرگرن ژ قەبويىلكرنى.
- و يى ئىستىخارە پى بھىتە دان، ئەو بى بهر نابىت ژ ھەلبىزارتىنى.
- و يى مشىورەت پى بھىتە دان، ئەو بى بهر نابىت ژ يَا دروست.

دووماهه

ل دووماهيا ٿي کورته ناميڪي، ڙ خودايو مهزن دخوازم هه مى
كاروباريٽن موسلمانا بُو سه هل بکهٽ، و خيرى و خوشبيٽ بينيٽه د
ريكا واندا، و هنده ک کهٽين شارهزا و خودان حيكمهٽ و عهٽ ل
دور وان خرقه کهٽي کو يا باشتري بُو ديني وان و دونيا وان بُو روون
بکهٽ، و دعوا ڙ خودئ دکهٽ ٿي کاري ڙ من قه بويل بکهٽ، و بکهٽه
د تهرازيا خيريٽين من و دهيبابيٽين من و وان ماموستاييٽين من مفا ڙ
زانينا وان و مرگرتئ د نقليسينا ٿي ناميڪي دا، و هه رکهٽين بوويه
هاريکار دقئي خيرى دا.

والحمد لله رب العالمين
وصلى الله وسلم على نبينا محمد
وعلى آله وصحبه أجمعين

نافهروک

- 3..... پیښه کې
- 5..... پیښاسا وى:
- 5..... حوكىمى وى:
- 8..... حىكىمەت ژ دروستبۇونا وى:
- 8..... ئەگەرى وى:
- 10..... دى كەنگى نقىزى ئىستىخارى كەى؟
- 11..... داخوازا شىرەتن ژ بەرى ئىستىخارى:
- 13..... دى چ د نقىزى ئىستىخارى دا خوبىنى؟
- 15..... دى كەنگى دوعا كەى؟
- 16..... هندەك پرسىين گۈيداي ب نقىزى ئىستىخارى ۋە:
- 1- ئەرى د شەريعەتىدا تىشەك هاتىيە سەبارەت هندى كۆئەم تىشەكى د خەۋى دا
بىيىنин، پشتى نقىزى ئىستىخارى؟
- 16.....
- 2- ئەرى ئەقە هندى ناگەھىنېت كۆئەم خەلەت نقىزى ئىستىخارى دكەين؟
- 17.....
- 3- ئەرى ئەز كەنگى و د چ دەمى دا ئى نقىزى بىھم؟
- 17.....
- 4- ئەرى ئەقە هندى ناگەھىنېت كۆ دەمى وى د روزى دا يى بەرتەنگە؟
- 18.....
- 5- .. ئەقە هندى دگەھىنېت كۆ مەرۆف يى پىنگىر نىنە ب كرنا دوو رکاعەتىن تايىھەت ب
ئىستىخارى ۋە؟
- 18.....
- 6- ئەرى ئەز كەنگى دوعايىن بىشىم، دنقىزى دا يان پشتى نقىزى؟
- 18.....

- 7 ئەرى ئەگەر ئەز ئاپام نەبۇوم، و بەردەوام بۇون د دوولىيى دا، ئەرى ئەز دشىئم
ئىستىخارى دووبارە بىڭەم؟ 18.....
- 8- دوعايا ئىستىخارى كېڭىكە؟ 19.....
- 9- ئەرى سورەتىن تايىبەت ھەنە دەھەردو رکاعەتانا بەھىنەخاندىن پىشتى فاتىحى 19.....
- 10- ئەرى ھندەك تىشت ھەنە مروقق نەشىت ئىستىخارى بۆ بىھەت؟ 20.....
- 11- دروستە ئىستىخارى بۆ كارەكى بىڭەم كۆ گەلەكى بچىكە يان بەرنەكە قىتىھ 21.....
- 12- ئەرى دروستە كەسەك ژ پىش كەسەكىن دېقە ئىستىخارى بىھەت؟ 21.....
- 13- ھندەك ژ ھەقال و خۆشتىقىيان ژ من دخوازن كۆ نەقىيىزا ئىستىخارى ژ پىش
وانقە بىڭەم، ئەرى ئەقە دروستە؟ 21.....
- 14- ئەرى دروستە بەردەوام قوتابى ئىستىخارى بۆ كارىن خۆ بىھەت؟ 22.....
- 15- ... ئەرى دروستە دوعايا ئىستىخارى ل سەر كاغەزى بىنقىيىسم و بخويىنم، يان ل
سەر موبایلى ؟ 23.....
- ھندەك گۆتنىن زاناييان دەربارە ئىستىخارى دا: 23.....
- دۇوماھى 26.....

مزگفت

www.mzgaft.com

نېيىزلا ئىستىخارىت

مۆكەمت